Per què el desenvolupament d?Àfrica continua encallat set dècades després de la descolonització

Opinió | 15-12-2025 | 18:38

Des de l?inici dels processos de descolonització als anys cinquanta del segle XX, els països africans han estat receptors de quantitats molt importants d?ajudes internacionals, tant en forma de recursos econòmics com de béns d?equip, canalitzades a través d?organismes de les Nacions Unides, institucions financeres com el Fons Monetari Internacional i el Banc Mundial, així com d?altres actors supranacionals. Tot i aquest esforç sostingut durant dècades, una gran part del continent continua immersa en situacions de subdesenvolupament estructural, amb greus mancances socials, econòmiques i institucionals.

Diverses anàlisis assenyalen que una de les causes principals rau en problemes interns persistents, com ara la corrupció de determinades elits governants, la feblesa institucional i la manca de mecanismes efectius de control i transparència. A això s?hi afegeixen factors socials, culturals i educatius que dificulten la consolidació d?estats sòlids i de models de desenvolupament sostingut a llarg termini.

És cert que la globalització neoliberal ha contribuït a accentuar desigualtats arreu del món i que Àfrica no n?ha quedat al marge. En aquest context, els països més desenvolupats ?i, més recentment, potències emergents com la Xina? han explotat recursos naturals africans, sovint en absència de capacitat tècnica, financera o institucional local per gestionar-los de manera autònoma i eficient. Aquest fet obre un debat complex sobre dependència, sobirania econòmica i responsabilitat compartida.

Alguns experts defensen que parlar de mesures com el control de la natalitat no hauria de ser considerat paternalisme, sinó una part del debat sobre la sostenibilitat demogràfica i la capacitat real dels estats per garantir serveis bàsics a la seva població. En paral·lel, també es posa sobre la taula la necessitat d?una fiscalització més estricta de les ajudes, crèdits i inversions internacionals,

amb mecanismes de seguiment que assegurin que els recursos destinats al desenvolupament compleixin realment els seus objectius.

El debat sobre el futur d?Àfrica també té una dimensió europea. La gestió dels fluxos migratoris genera controvèrsia i tensions polítiques, i planteja interrogants sobre fins a quin punt el desenvolupament ha de ser impulsat principalment als països d?origen per evitar situacions d?emergència social als països receptors.

En aquest context, una idea es repeteix en molts plantejaments crítics: el desenvolupament, el progrés i la millora de la qualitat de vida no són processos immediats ni automàtics. Requereixen esforç col·lectiu, estabilitat institucional, polítiques a llarg termini i treball constant, tant des de dins com amb una cooperació internacional més exigent i responsable. Sense aquests elements, el risc és perpetuar un model en què una part del món continua depenent de l?altra, sense generar les bases per a un futur sostenible i compartit.

Autor: Narcís Oliveres